

Innlandet fylkeskommune
Postboks 4404 Bedriftssenteret
2325 HAMAR
Norge

Vår saksbehandler
Anne Rustad

Vår dato
11.09.2025
Deres dato

Vår referanse
24/00383-11
Deres referanse

Høringsinnspill fra Innlandet Bondelag på tilbudsstruktur videregående opplæring Innlandet 2026-2030

Innlandet Bondelag sendte innspill på høring på ny skole - og tilbudsstruktur i innlandet høsten 2024. [Naturbruk er investering for framtida! - Norges Bondelag](#)

Argumentene for Naturbruk har ikke endret seg, snarere tvert imot, og vi vil derfor **presisere viktigheten av å prioritere naturbruk**, nå med ny opplæringsmodell som gir to utdanningsløp, en 2+2- modell med to år på skole og to år i lærebedrift, og en 3+0-modell med tre år på skole.

Naturbruk med to utdanningsløp **MÅ** prioriteres når det skal etableres en fireårig tilbudsstruktur for videregående skole i Innlandet fra 2026 – 2030!

Og **voksenagronomitilbudet MÅ opprettholdes**, uavhengig av utdanningsløp i vgs. Det er viktig, fordi mange av de som etablerer seg i næringen i dag har en annen yrkesbakgrunn og utdanning enn fra landbruket. Landbruk er investering i totalberedskap!

En fireårig tilbudsstruktur etableres fordi:

1. Skape større forutsigbarhet for elever og lærere
2. Det totale videregående opplæringstilbudet skal legge stor vekt på kompetansen samfunnet trenger.
3. Det er hensiktsmessig å etablere en prosess hvor opplæringstilbudene til både ungdom og voksne inngår. Dette for å kunne planlegge best mulig og se helhetlig på regionenes kompetansebehov opp mot det totale opplæringstilbudet.

Å skape forutsigbarhet er viktig, og da må ungdommene kunne velge hvilket løp de ønsker å gå. Et løp for den praktiske- og et løp for den teoretiske eleven.

Innlandet Bondelag **forutsetter og forventer**, at Innlandet Fylkeskommune tilbyr elevene både 2+2 modell og 3+0 modell på Lena-Valle vgs., Storsteigen vgs. og Jønsberg vgs.

Innlandet er Norges viktigste matregion, og jordbruksproduksjonen i Innlandet genererer svært stor verdiskaping gjennom ulike husdyr- og planteproduksjoner og komplette verdikjeder for disse. I 2022 stod landbruket i Innlandet for en total verdiskapning på 13,1 milliarder kroner.

Verdikjedene omfatter produksjon av kjøtt, mjølk og planter hos bonden og foredling via næringsmiddelindustri og fôrindustri m.m. I tillegg har vi forsknings- og utviklingsbedrifter samt utdanningsinstitusjoner innenfor jordbruk som også bidrar til verdiskapning og utvikling. Med dette som utgangspunkt, har Innlandet en solid posisjon og store muligheter for videre utvikling.

Bondelagets Servicekontor AS

Norges Bondelag

Postadresse: Kirkegata 70, 2609 LILLEHAMMER, Tlf: 61 05 18 00
Besøksadresse: Kirkegata 70, 2609 LILLEHAMMER
Bankkonto: 8101.05. 91392, **Org.nr.:** 985063001 MVA
innlandet@bondelaget.no, www.bondelaget.no/innlandet

Bankkonto: 8101.05.12891
Org.nr: 939678670

(Kilde; Tiltaksplan for jordbruket i Innlandet 2025-2030)

Det er et stort behov for ungdommer i jordbruksnæringen, og at Innlandet trenger denne kompetansen for videre utvikling, det er det ingen tvil om!

Ferske tall viser at det er en ungdomsbølge i landbruket i Innlandet, noe som er svært positivt, og vi må sørge for at de får god kunnskap og kompetanse på vei inn i næringa. . [Ung bonde, Rekruttering | Ungdomsbølge i landbruket – stadig flere yngre bønder.](#)

Det er store regionale forskjeller i Innlandet, men verdiskaping og sysselsetting har stor betydning i hele fylket – det er derfor viktig å tilby jordbruksutdanning ved alle dagens naturbruksskoler.

Landbruket har stor betydning for bosetting, sysselsetting og verdiskaping i mange kommuner. Offentlige arbeidsplasser er av stor betydning i svært mange kommuner, og dette gjelder særlig der det er relativt stor avstand fra sentrale strøk/regionsentre. I flere av disse kommune vil offentlige arbeidsplasser og landbruk være av avgjørende betydning for sysselsetting og verdiskaping. I enkelte av disse kommunene utgjør landbruk og landbruksbasert industri opp til 30 % av kommunens totale verdiskaping.

De ulike regionene i Innlandet egner seg til ulik jordbruksproduksjon, og dette vises også i hvilke produksjoner vi har.

I tillegg til primærproduksjonen, har vi også store aktører i verdikjeden i Innlandet. De er helt avhengig av tilførsler av råvarer. Når vi også drar inn beredskapsperspektivet og hvor viktig matproduksjon og levende bygder er her, ser vi at primærproduksjonen i de ulike regionene er svært viktig ut fra flere forhold.

Dette underbygger viktigheten av å tilby begge løp ved alle tre naturbruksskolene (som tilbyr landbruk) i Innlandet.

Gode søkertall til landbruksutdanning på alle nivå i Innlandet:

Faktatall:

Søkertall naturbruk i Innlandet: Økning på 27% til naturbruk sammenlignet med i fjor.

Søkertall jordbruk, deltid, Universitetet i Innlandet: Økning på over 80% sammenlignet med i fjor.

Søkertall voksenagronom i Innlandet: Svært gode tall i Innlandet, klassene er fylt opp på Lena-Valle og Jønsberg, (oppstart i høst), stadig flere som søker seg til voksenagronom.

Kilde for søkertall: Innlandet fylkeskommune og UINN.

En av hensiktene med å etablere en fireårig tilbudsstruktur er å «etablere en prosess hvor opplæringstilbudene til både ungdom og voksne inngår. Dette for å kunne planlegge best mulig og se helhetlig på regionenes kompetansebehov opp mot det totale opplæringstilbudet».

Nytt utdanningsløp med 2+2 vil gi muligheter både for ungdom og voksne, og endringer i opplæringsloven betyr også at flere voksne kan søke seg til videregående skole. Dette kan gi ytterligere positive søkertall til landbruksutdanning.

2+2 løpet vil gi voksne mulighet/rett til å melde seg opp til fagprøve, dersom en har minst 5 års praksis, gjennom praksiskandidatordningen. Dette tilbudet kommer i tillegg til, og kan ikke erstatte Voksenagronomtilbudet som finnes i dag.

Voksenagronomtilbudet, som er et svært viktig, populært og vel etablert tilbud i Innlandet, **MÅ opprettholdes**, uavhengig av utdanningsløp i vgs.

Alle skolestedene som gir agronom-utdanning i Innlandet tilbyr også voksenagronom etter **nasjonal modell**. Siden oppstart i 2009 (Storsteigen i 2004) har 696 elever fullført utdanningen i Innlandet.

Landbruket er en kompetansekrevende næring, og mange av de som etablerer seg i næringen i dag har en annen yrkesbakgrunn og utdanning enn fra landbruket. I tillegg til de ordinære utdanningsløpene er det derfor **nødvendig med fleksible løsninger for**

kompetanseheving. Ordningen (Nasjonal modell for voksenagronom) ble evaluert etter fem år, og den viste at den nasjonale modellen for voksenagronomen **treffer målgruppen, og at ordningen har fungert etter hensikten** (Sintef rapport 2024-003).

Den nasjonale modellen for voksenagronomen, finansieres gjennom en egen ordning over jordbruksavtalen, og **MÅ** fortsatt tilbys som et supplement til videregående opplæring.

I forbindelse med høringen inviteres det til å komme med innspill på ulike spørsmålsstillinger. Innlandet Bondelag ønsker å kommentere et par av disse.

- Hvordan fylkeskommunen gjennom samarbeid med kommuner, regioner, næringsliv og eventuelt andre kan være samskapende om opplæring.

Innlandet Bondelag ønsker å være en del av løsningen til at elevene som velger utdanningsløp innen landbruk, skal få en fleksibel og forutsigbar ordning. Her må vi sammen se på mulighetene som finnes, og bidra til gode læreløp for elevene.

Lærlingeløpet må framsnakkes og et system for lærebedrifter må trygges!!

Samarbeid er stikkordet!

I og med at det er lagt opp til like læreplaner for begge løp, bør det være rom for **fleksible løsninger, som trykker elevene ut fra deres opplæringsbehov.** Skolebrukene og lærekreftene der, bør kunne utnyttes/benyttas til opplæring i emner som ikke så enkelt lar seg gjennomføre i en lærebedrift. Her tenker vi på emner som økonomi, driftsledelse og ulike kurs som kreves i landbruket, o.l.

Samarbeid mellom utdanningsløpene, med «lik» læreplan, bør enkelt kunne la seg gjennomføre.

- Fylkestinget har avsatt midler til alternative opplæringsmodeller og ønsker innspill til hvordan dette kan utvikles i din region.

Innlandet Bondelag foreslår at midlene brukes på ny struktur for agronomopplæring og tilbyr 3+0 og 2+2 ved alle 3 naturbruksskolene med landbruk, i Innlandet.

En fleksibel ordning, med samarbeid på tvers av utdanningsløpene, der elevene kan komme tilbake til skole underveis i lærlingeløpet, for å sikre god opplæring i alle emner, er grunnleggende. Fylkeskommunen plikter å legge stor vekt på kompetansebehovet i fylket og skal vi sikre økt selvforsyning, matsikkerhet og beredskap, innovasjon og verdiskapning i Innlandet, er det nødvendig å sikre utdanningen til landbruket!

Landbruk er framtida!!!

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Camilla Rostad

Anne Rustad